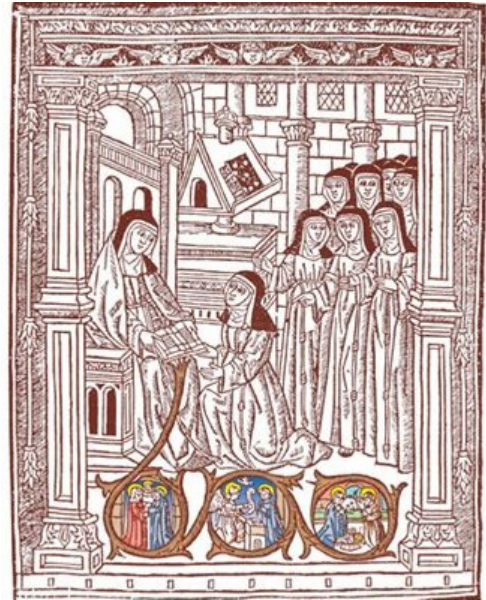

UNITAT DIDÀCTICA PRIMÀRIA
SEGON CICLE

Isabel de Villena

ISABEL DE VILLENA

Isabel de Villena és la primera escriptora amb nom conegut de la nostra literatura. La seua obra fonamental -i l'única coneguda- és el *Vita Christi*, publicat a València el 1497. L'Academia Valenciana de la Llengua ha declarat l'any 2016 Any d'Isabel de Villena.

PARLEM-NE

L'Elionor , o Isabel, com la coneixem actualment, va nàixer fa molts i molts anys, a València. El seu pare era escriptor, Enric de Villena, i noble, i tenia una gran biblioteca.

- T'agraden els contes?
- Qui te'ls conta?
- Quin és el teu conte preferit?
- Coneixes el nom d'algun escriptor de contes? I d'alguna escriptora?
- Has anat a una Biblioteca? Amb qui?
- Com és una biblioteca?
- Per a què serveix?
- Com imagines la biblioteca de la casa d'Isabel?

Abans de continuar amb Isabel de Villena, aneu a la biblioteca.

Agafa un llibre i mira'l bé. T'agrada? No tingues pressa en la tria, hi ha tants i tants contes que pots tardar a decidir-te!

Biografia

Elionor o Leonor Manuel de Villena va nèixer a València l'any 1430; era filla del poeta Enric de Villena. Va quedar òrfena als quatre anys i es va educar en el Palau Real de València amb la seua cosina, la reina Maria de Castella, i Alfons el Magnànim. Allà va seguir vivint entre artistes i llibres, perquè la Reina Maria era també una gran lectora.

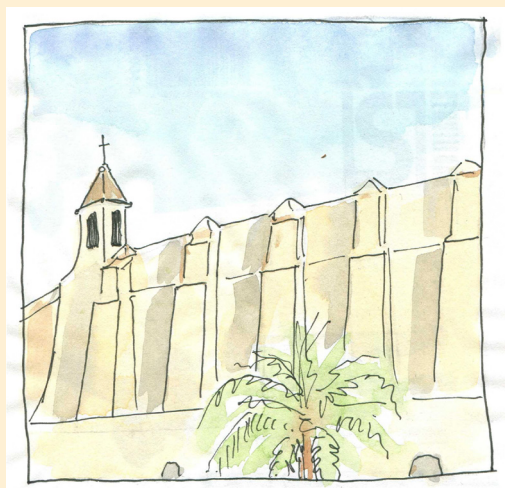
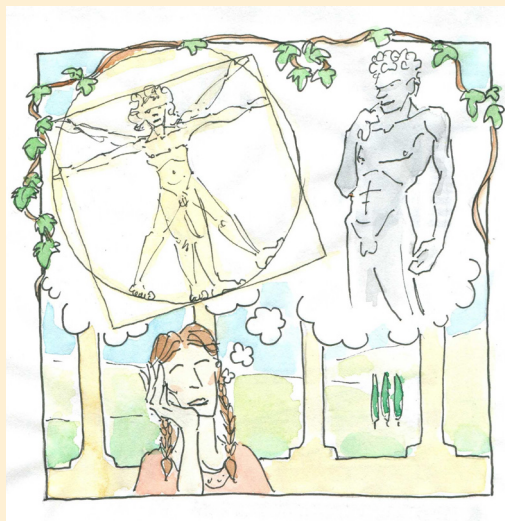
Quan tenia 15 anys es va fer monja al convent de la Trinitat de València, i va ser aleshores quan es va canviar el nom pel de Sor Isabel de Villena. Uns anys després va ser nomenada abadessa i va exercir eixe càrrec durant 27 anys.

Va morir l'any 1490 quan tenia als seixanta anys.

La seua obra fonamental -i l'única coneguda- és el *Vita Christi*, publicada a València el 1497 per la seua successora en el càrrec d'abadessa del convent Aldonça de Montsoriu, a petició de la reina Isabel de Castella.

Sor Isabel va fer moltes coses: administrava els comptes del convent i va manar construir la seua ampliació, on hi havia una gran biblioteca on les monges tenien accés als llibres, es reunia amb persones importants de la ciutat, i hi parlava de llibres i d'altres molts temes. Llegia molt, i també escrivia per explicar a les monges qüestions religioses. Era, per tant una dona educada, culta, intel·ligent i admirada per tothom, amb una forta personalitat.

Actualment la recordem com una dona avançada al seu temps, precursora de les idees feministes, ja que en el seu text defensa la figura de la dona en contra de les idees d'altres escriptors medievals.

abadessa: Superiora d'un monestir de dones

Il·lustracions: Francesco Devicenci

ESCRIVIM

Com ara ja saps, Isabel de Villena va ser la primera escriptora que utilitzà el valencià i no el llatí per a escriure. Això no vol dir que no hi existiren d'altres dones que escrivien, sinó que no s'han conservat els seus llibres. aneu a la biblioteca.

Coneixes alguna altra escriptora?

- Busca a la biblioteca de la classe o de l'escola algun llibre escrit per una dona, i completa la graella.

Títol	
Autora del text	
Autora/autor de la il·lustració (si n'hi ha)	
Editorial	

- Copia la portada del conte en un full a banda. Pots fer-ne una recreació!
- Inventa un altre títol, que s'adapte al teu dibuix, i escriu-lo ací:

- Entre tota la classe, elaboreu un mural on enganxeu totes les portades dels llibres que heu dibuixat amb els nous títols. Segur que és ben divertit!

Endevina, endevinalla:

*Té llom i no camina,
explica el que sap i no parla,
Té fulles i no és cap planta;
què és aquesta cosa estranya?*

Treballem l'auca d'Isabel de Villena

PARLEM-NE

Ara que ja saps qui va ser Isabel de Villena, aprofundiràs en la seua vida i la seua obra a través de l'auca.

Per cert, segur que saps què és una auca. Per si se t'ha oblidat o no en saps què és:

Abans, quan la majoria de persones no sabia llegir, es feien les auques perquè era una manera de contar una història amb dibuixos i rodolins, que són dos versos que tenen el mateix nombre de síl·labes i rimen. La tradició consisteix en realitzar 48 imatges encasellades en vinyetes, cada una de les quals va acompanyada per dos versos al peu de cada vinyeta. Encara així, es poden fer auques amb menys nombre de vinyetes, però sempre en un número múltiple de 4.

N'has vist alguna en la teua escola?

De qui era, o de què?

Vols jugar-hi?

Inventa un rodolí amb el teu nom. És molt senzill. Escriu en el teu nom i busca una paraula que sone igual a l'última síl·laba; quasi està fet, si hi afegeixes altres paraules:

- Isabel,

dolça com la mel

- L'Enric,

canta quan li dic

Escriuiu a la pissarra tots els rodolins que han eixit i llegiu-los en veu alta.

LLEGIM

Per llegir l'auca, primer escolta la mestra o el mestre com llig cada vinyeta. Després, fes una lectura individual. Per acabar, llegiu tota la classe junta.

Al segle quinze València tenia gran influència. Per això es diu Segle d'Or esta etapa d'esplendor.	Al mil quatre-cents trenta una ciutat opulenta veu Isabel de Villena, que la seua vida estrena,	Filla d'Enric de Villena, noble i escriptor de mena, i una dama de la cort, que no es coneix, per dissort.	Parent de casa reial va ser pel destí fatal que als quatre anys d'edat sola es veu per orfandat.
En la vida cortesana aprengué de bona gana les idees humanistes que aportaven els artistes.	Amb quinze anys d'edat duta per la pietat es feu monja d'un convent per voler ser coherent.	Al convent de Trinitat per la seua santedat fou nomenada abadessa i n'exercí d'una peça.	A les monges il·lustrava i a escriptors aconsellava. Dona ben clarivident, no es tancà dins d'un convent.
El Vita Christi escrigué per intentar posar fre a les veus que de les dones deien que no eren bones.	Defensà amb gran dignitat dones del llibre Sagrat que a Jesucrist ajudaren i altres potser oblidaren.	Més llegida que el Tirant, Vita Christi anà brillant. I ara sis segles després encara ens té el cor ben pres.	Ara el paper de la dona de boca en boca ressona. Hui seria feminista... Un honor que ella conquista!

LLEGIM

1.- Hi ha alguna paraula que no coneixes? Quina? Busca-la al diccionari i escriu-la al teu quadern.

El **"Llibre Sagrat"** és el nom que rep popularment la Bíblia, el conjunt de textos religiosos del cristianisme.

"Tirant" lo Blanc és l'obra més important de l'escriptor i cavaller valencià Joanot Martorell, que es va publicar el mateix anys que morí Isabel de Villena, 1490

Vita Christie és l'obra Sor Isabel de Villena, a la qual narra la vida de Crist a partir de personatges femenins que compartien la seua vida.

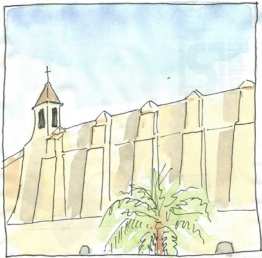
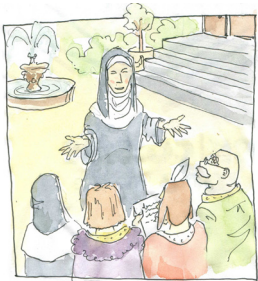
2.- Comprova que ho has entés:

- En quin any va nèixer Isabel? _____
- Quin era el nom del seu pare? _____
- En quina ciutat va nèixer? _____
- A quina edat ingressa en el Convent de la Trinitat? _____
- Quin càrrec ocupà en el convent fins la seua mort? _____
- Quin és el títol del llibre va escriure? _____

- De què tractava el llibre? _____
- Per què el va escriure? _____

*Endevina, endevinalla:
 És a la mar i no es banya.
 És a la llar i no es crema.
 És a l'aire i no vola.
 És al fang i no s'embruta. (La A)*

3.- Completa els elements que falten de l'auca. Pots fer-ne la teua interpretació lliure de les imatges.

			
Al segle quinze _____ tenia gran _____ Per això es diu Segle d'Or esta etapa d'esplendor.	Al mil quatre-cents trenta una ciutat opulenta veu Isabel de Villena, que la seua vida estrena,	Filla _____, noble i _____ de mena, i una _____ de la cort, que no es coneix, per dissort	Parent de _____ reial va ser pel _____ fatal que als _____ anys d'edat sola es veu per orfandat
			
En la vida cortesana aprengué de bona gana les idees humanistes que aportaven els artistes.	Amb quinze anys d'edat duta per la pietat es feu monja d'un convent per voler ser coherent.	Al _____ de _____ per la seua santedat fou nomenada _____ i n'exercí d'una peça.	_____ _____ _____ _____
			
El Vita Christi escrigué per intentar posar fre a les veus que de les dones deien que no eren bones	Defensà amb gran dignitat dones del Llibre Sagrat que a Jesucrist ajudaren i altres potser oblidaren.	Més llegida que el _____, _____ anà brillant. I ara sis _____ després encara ens té el _____ ben pres.	Ara el paper de la dona de boca en boca ressona. Hui seria feminista... Un honor que ella conquista!

Convertix-te en escriptora o en escriptor. Inventa un conte amb Isabel de Villena com a protagonista. Pots imaginar-te a Isabel de menudeta, a casa del pares o al Palau de Maria. O pots fer-la volar en el temps i portar-la a la teua escola. Tu decideixes!

PENSEM

Isabel de Villena, tot i ser una de les primeres escriptores en la nostra llengua, va ser oblidada durant segles.

Quantes dones coneixeu que hagen estat importants per la societat?

Quantes pintores, filòsofes, científiques, astrònomes, mèdiques, esportistes...?
Teniu 5 minuts per pensar-hi!

Escriviu a la pissarra en una columna tots els noms que en sabeu.

Ara, feu el mateix en el cas dels homes. Durant 5', digueu tots els noms que us sabeu i en quin àmbit del coneixement o l'esport són reconeguts. Escriviu-los al costat de la columna de les dones.

Ara, sols queda fer una suma senzilla: quantes dones i quants homes hi ha en total? Hi ha molta diferència?

ESCOLTEM I PARLEM

Parleu a classe sobre els dos resultats. Valoreu-los, amb l'ajuda de la mestra o del mestre, i aneu escrivint a la pissarra les aportacions més interessants:

- Penseu que són "normals" els resultats?
- En quin àmbit hi ha més noms de dones? En quin hi ha menys?
- Per quina raó?
- S'han nomenat moltes dones esportistes? I molts homes?
- Tots i totes penseu el mateix?
- Quines accions penseu que serien necessàries per canviar -o no- aquesta situació?

Busqueu, al final, acords per tal de fer una acció conjunta, que serà l'elaboració d'un auca. Entre tota la classe, decidiu el tema de l'auca. Nosaltres us proposem uns quants, però vosaltres teniu l'última paraula:

- Les dones escriptores: antigues o actuals, de la nostra literatura o de la literatura mundial....
- Dones científiques, músiques, matemàtiques, - Recordeu que ser una dona, Augusta Ada Byron la primera programadora del món en el s. XIX
- Les dones i l'esport -Sabeu que als Jocs Olímpics de Londres de 2012, 11 de les 17 medalles guanyades pel l'equip espanyol foren en esport femení? I que en 2016, a Rio, 9 de les 17 (4 d'elles d'or)?

Una vegada definit el tema, dividiu-vos la feina en equips:

- **Equip d'investigació:** S'encarregarà de la recerca en la biblioteca o en internet amb l'ajuda de la família o a l'aula d'informàtica. Trobareu molta informació, encara que us faran falta dades bàsiques: Nom i cognoms, data i lloc de naixement, professió, No oblideu les imatges!
- **Equip de redacció:** Amb les dades de la investigació, haurà de prendre grans decisions:
 - Quantes vinyetes tindrà l'auca. La tradició "mana" múltiples de 4: 12, 24, 48...
 - Com seran els "peus d'estampa": rodolí, tercet, quartet... Pregunteu el mestre o la mestra com són.
- **Equip d'il·lustració:** Amb el text de l'equip anterior, heu de posar imatge. El dibuix s'ha d'ajustar al text!
- **Equip de maquetació:** haurà de "muntar" les imatges i el text. En paper continu es pot fer una gran mural per enganxar-lo a l'entrada de l'escola. Recordeu que
 - La lletra ha de ser prou gran per poder-la llegir còmodament.
 - Ha de tenir un títol
 - A un costat de l'aula, o en un full separat, han de constar els noms de totes les persones que hi ha participat, amb la seua funció.

Serà un treball perfecte!